

LEKCIJA 2

Samoglasnici (vokali)

Osim 22 konsonanta tj. suglasnika, hebrejski poznaje i **12 znakova za suglasnike** tj. vokale (još se tri vokala kombiniraju s šva pa su poluvokali). Samoglasnici ne postoje kao samostojeći znakovi, nego su ovisni o suglasnicima. Zovu se i *masoretski znakovi*.

Tekst Biblije je u originalu napisan samo suglasnicima. Čita se i piše s desna na lijevo, suglasnik prije samoglasnika. Naglasak je obično na zadnjem slogu, osim ako nije drugačije označeno.

Postoje tri grupe: *dugi*, *srednji* i *kratki* vokali:

HEBREJSKI VOKALI							
Slovo	Zvučna vrijednost	Transl.	Naziv vokala	Primjer			
				Riječ	Transl.	Hrvatski izgovor	Prijevod
Dugi vokali							
אֵ	dugo e	ê	şere jod	אֵיךְ	ʔêḵ	ekh	kako
אִ	dugo i	î	hireq jod	אִישׁ	ʔiš	iš	čovjek
וּ	dugo o	ô	ḥolem vav	יוֹם	yôm	jom	dan
וּ	dugo u	û	şureq vav	הוּא	hûʔ	hu	on
Srednji vokali							
אָ	dugo a	ā	qameş	שָׁם	šām	šam	tamo
אֶ	dugo e	ē	şere	כֶּן	kēn	ken	da
אֹ	dugo o	ō	ḥolem	לֹא	lōʔ	lo	ne
Kratki vokali							
אַ	kratko a	ă	pataḥ	גַּן	gān	gan	vt
אֲ	kratko e	ĕ	segol	עֲרֵשׁ	ʕērēş	erec	zemlja
אִי	kratko i	î	hireq	מִן	min	min	od
אֱ	kratko u	u	qibbuş	בֹּךְ	buḵ	bukh	zbuniti
אֻ	kratko o	ō	qameş-hatuf	הֹכְמָה	hōḵmāh	hokhma	mudrost

Do nas je biblijski tekst došao u prijepisima. Prepisivači su imali posebne metode verifikacije teksta (brojanje riječi i slova) što je očuvalo tekst. Sredinom 20. st. otkriće kumranskih spisa dodatno je verificiralo tekst.

U slučaju samoglasnika koji imaju jod i vav u nazivu, oni nemaju ulogu suglasnika, nego se priključuju vokalu uz kojeg stoje i s njim čine jedno slovo. U ovom slučaju jod i vav se nazivaju *matres lectionis* = majke čitanja.

Qamec-hatuf je zapravo qamec koji se u zatvorenom slogu čita kao kratko "o".

Kada se he nalazi na kraju riječi onda se ne čita, osim u iznimnim slučajevima (tada je obično označen točkicom).

Šva

Šva je poluvokal, zategnuti, kratki glas, sličan glasu "e". Izgovara se kao "e" u engl. članu "the" ili izgovoru prvog "a" u "banana". Zadaća mu je označiti da je dotični suglasnik bez vokala. Piše se kao dvije okomite točkice ispod suglasnika.

Transliterira se povišeno (superscript), npr. b^ə.

Ako se nalazi iza kratkog samoglasnika ili ispred drugog šva onda se ne transliterira, npr. יִקְטֹל / yiqṭōl (jiktol) – ubit će, osim ako je drugačije označeno metegom, ׁ npr. הַלְּלוּ / hăl'lû (halelu) - slavite.

Postoje dvije vrste: *šva simplex* i *šva compositum*.

Šva simplex (Jednostavan šva) dolazi ispod svih konsonanata osim guturala i reš-a.

בְּרַכָּה	b ^ə rākāh	berakha	blagoslov
-----------	----------------------	---------	-----------

Šva compositum (Sastavljeni šva) - kombinacija šva simplex i vokala. U kombinaciji sa šva ti oblici se zovu ḥatef pataḥ, ׁ ḥatef segol ׃ i ḥatef qameš ם. Najčešće dolaze ispod guturala i slova reš.

Na primjer:

אֲדָמָה	ʾā ^ə dāmāh	adhama	zemlja
---------	-----------------------	--------	--------

LEKCIJA 2 – ZADAĆA

Na odvojenom papiru:

1) Napišite po jedan red svakog samoglasnika i oblika šva (uzmite bilo koji suglasnik kao predložak).

2) Dva puta prepisite i transliterirajte sljedeće rečenice:

כִּי־יִזְדַּע יְהוָה דְרֹךְ צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאַבֵּד: (Ps 1,6)

לְמַעַן תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים וְאַרְחוֹת צְדִיקִים תִּשְׁמַר: (Izr 2,20)

3) Ispišite nazive svih slova u prvoj rečenici.